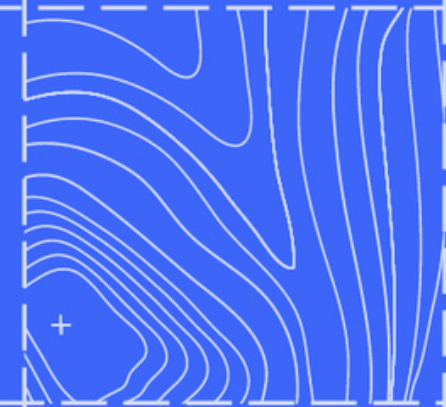

PROJEKTO PRISTATYMAS BENDRUOMENEI | 2024 SAUSIO MĖN.

Medinės Šnipiškės

BLUMA

*gamta paremta dizaino
agentūra, dirbanti su
miestais, žmonėmis ir gamta*

BLUMA

ESAME
URBANISTIKOS IR
ARCHITEKTŪROS
KONSULTAVIMO IR
PROJEKTAVIMO
AGENTŪRA,
DIRBANTI SU
MIESTAIS,
ŽMONĖMIS IR
GAMTA.

ŽALUMO INDEKSAS

VILNIAUS ŽI POREIKIO ŽEMĖLAPIS

GAMTOS BIBLIOTEKA
(NEB 2023 PRIZAS)

KVARTALINĖ RENOVACIJA
LIETUVOJE

MILIKONIŲ GALIMYBIŲ STUDIJA

LIETUVOS APLINKOSAUGOS
REITINGAS

Strateginis žaliosios
infrastruktūros **planavimas**
įvairiuose masteliuose

Duomenimis paremtos
analizės ir **įrankių**
vystymas

Dirbtuvės ir edukaciniai
užsiėmimai, **įtraukus**
projektavimas

ŠNIPIŠKĖSE ATLIKTI TYRIMAI IR PROJEKTAI

Šnipiškėse jau nuo Nepriklausomybės atkūrimo laikų buvo rengiami įvairaus pobūdžio projektai ir tyrimai, nagrinėjantys skirtingus žemiau pateiktų temų aspektus:

Įvaizdis

Bendruomenė

Architektūra ir urbanistika

Paveldas

ĮVAIZDIS

2010 - Dokumentinis filmas Šanxai banzai, rež. Jūratė Samulionytė

Šis dokumentinis filmas - Šnipiškių atmosferos ir gyventojų liudijimų dokumentacija, bandymas atsekti žargoninio rajono pavadinimo „Šanchajus“ genezę.

2017 - Pijaus Čeikausko trumpametražis animacinis filmas „Šventa Rutina“

Animacijos bakalauro darbas, įamžinantis Šnipiškių rutinas ir kontrastus.

2018-2019 - Pijaus Čeikausko parengtas "Šnipiškių gidas pagal vietinį"

Puslapis pristato Šnipiškes vietinio gyventojų akimis: čia sužymėtos svarbios ir įdomios vietos, aprašytos lokaliai bendruomenės istorijos ir įamžinta rajono dvasia.

Dokumentinis filmas
Šanxai banzai (2010)

Trumpametražis
animacinis filmas
Šventa rutina (2017)

Šnipiškių
gidas pagal
vietinį (2019-
2019)

BENDRUOMENĖ

2006 - Vilniaus miesto savivaldybės užsakymu atlikta bendruomenės apklausa

Buvo renkama informacija Šnipiškių kultūrinio draustinio organizacinio-teisinio-finansinio modelio galimybių studijai.

2011 - [Vaivos Aglinskas etnografinis tyrimas „Belaukiant likimo: bendruomeniškumas, kūrybiškumas ir kasdienybė Šnipiškėse“](#)

Bendruomeniškumo formų ir laikinumo Šnipiškėse tyrimas.

2011-2013 - [Dizainu paremtas Laimikis.lt tyrimas "Gyventojų dalyvavimas vystant viešąsias erdves medinėse Šnipiškėse" \(projekto "Contributions of civic and cultural education in disadvantaged local contexts" dalis, Grundtvig\)](#)

Tyrimo metų sukurtos ir įdiegtos priemonės viešųjų erdvių gaivinimui ir gyventojų komunikacijai: skelbimo lentos, FB grupė „Šnipiškėčiai“, mobili raidžių instaliacija, su gyventojais išvystytos gatvės mozaikos dirbtuvės, pradėta reguliariai rengti „Kaimynų iškylos“.

Rezultatai: suburta bendruomenė, atgaivinta viešoji erdvė „Drakono pieva“, pradėti formuoti kultūriniai maršrutai, nustatyti ir aktyvuoti esminiai rajono tapatumo elementai, imta keisti neigiamą rajono įvaizdį per meninius veiksmus ir pranešimus žiniasklaidoje. Parengtas ir paskelbtas: neformalios komunikacijos bendruomenėse gidas ang./vok. kalbomis ('Community and Neighbourhood Development: Informal Communication Tools and Cases'). Įvertintas kaip geriausias ES komisijos / Grundtvig projektas.

2015 - [Dizainu paremtas dr. Jekaterinos Lavrinec tyrimas "Socialaus dizaino vaidmuo plėtojant viešųjų erdvių gyvybingumą. Atviro kodo miesto baldai: co-design dirbtuvės" \(Idea Camp research & development grant\)](#).

Tyrimo priemonė ir **rezultatas:** sukurti vietokūros komplektai viešųjų erdvių scenrijų testavimui keturioms Vilniaus kaimynijoms, tarp jų ir medinėms Šnipiškėms.

Gatvės mozaikos dirbtuvės (2013)

Žaidimas URBINGO (2015)

Mobili raidžių instaliacija Drakono pievoje (2017)

BENDRUOMENĖ

[2013-2015 - Dizainu paremtas Laimikis.lt tyrimas "Kultūros paveldo aktualizavimas kūrybinėmis priemonėmis" \(projekto "Fieldwork Methods of Social Anthropology to Promote Civic, Cultural and Intercultural Education" dalis, Grundtvig\).](#)

Tyrimo **rezultatas**: sukauptas medinių Šnipiškių tapatumo elementų archyvas, parengtas, pagamintas ir ištestuotas paveldo aktualizavimui skirtas miesto žaidimas "Urbingo", rajono kultūriniai maršrutai ir viešoji erdvė „Drakono pieva“ aktyvuojami per reguliarius miesto žaidimus.

Tyrimo medžiaga tapo pagrindu J. Lavrinec mokymams, skirtų materialaus ir nematerialaus paveldo aktualizavimui - užsisakytų Rumunijos susivienijimo šimtmečio programos rengėjų Cartierul Creativ (2017), užsakytų Ukrainos Kultūros ministerijos Kultūros paveldo departamento (2018), Liverpulio bendruomeninės organizacijos "Engage Liverpool", skirtų (2018) ir kt.

[2017 - Dizainu paremtas Laimikis.lt tyrimas skirtas medinių Šnipiškių urbanistinio audinio pokyčiams "Urbanistiniai kontrastai: stiklas, betonas, medis \(Vilniaus savivaldybės kultūros ir bendruomenių rėmimo programos\).](#)

Šio tyrimo **rezultatas** - atnaujintas medinių Šnipiškių tapatumo elementų archyvas, ypatingą dėmesį skiriant rajono faktūrų ir spalvinių palečių kaitai.

Apibendrinti šio ir ankstesnių Laimikis.lt tyrimų rezultatai pristatyti parodose ir paskelbti kataloge:

- 2017-2018 - „Urban Patchwork“ (interaktyvūs meno objektai, skulptūros ir nuotraukų serija). Kinijos tarptautinė architektūros ir urbanistikos bienalėje Bi-City: „Cities Grow in Difference“, paviljonas „Urban Villages“, Shenzhen | Bienalės leidinys-katalogas: „Cities Grow in Difference“ (ed. UABB, curated: Harnu Hou, Xiaodu Liu, Yan Meng). Shenzhen: UABB, 2018, p. 176.
- 2019 - Laimikis.lt fotografijų ir meno objektų ciklas "Medis, stiklas, betonas" kolektyvinėje parodoje "Pažink Šnipiškes" (Energetikos ir Technikos muziejus, Vilnius).

Gatvės mozaikos dirbtuvės (2013)

Žaidimas URBINGO (2015)

Mobili raidžių instaliacija Drakono pievoje (2017)

ARCHITEKTŪRA IR URBANISTIKA

[2005 - Patvirtinta teritorijos tarp Geležinio Vilko, Žalgirio, Kalvarijų gatvių ir Neries upės raidos programa](#)

Koncepcijoje įtvirtinti „Architektūrinės kalvos“ formavimo, aukštybinių ir kitų pastatų išdėstymo principai, teritorijos apsaugos prioritetai, transporto ir inžinerinės infrastruktūros koridoriai, gatvių raudonosios linijos.

[2009-2010 - Teritorijos tarp Konstitucijos pr., Linkmenų, Krokuvos ir Kalvarijų gatvių detaliojo plano konceptualiosios dalies urbanistinių parametų studija](#)

Studija nustato didžiausio užstatymo aukščių kreivės modelį, funkcinį zonų ribas, patikslina rekomenduojamą teritorijų struktūrą, siūlo aukštybiniams pastatams taikyti urbanistinės-architektūrinės kokybės parametrus ir jų formavimo principus

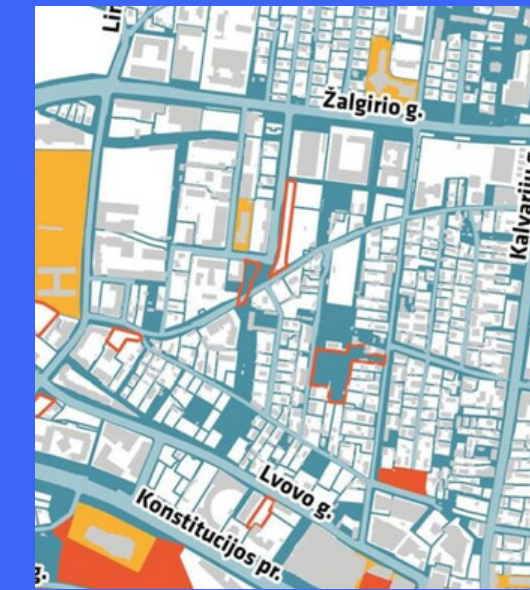
[2016-2018 - VU Geografijos ir kraštovarkos katedros magistrantų atlikta praktika Šnipiškėse \(vadovė prof. D.Krupickaitė / kuratorė doc. J.Lavrinec\) ir sudarytas interaktyvus žemėlapis \(aut. Melvin Shor, Karolis Dambrauskas\).](#)

Atlikta 20 tyrimų, skirtų istorinės rajono dalies funkcinei struktūrai, želdynams, pasiekiamumui, medinio paveldo, kelių, viešųjų erdvių būklei, jų pagrindu išgrynintas rekomendacijos pristatytos savivaldybei. Pagal medinio paveldo būklei skirtą tyrimo duomenis parengtas interaktyvus žemėlapis

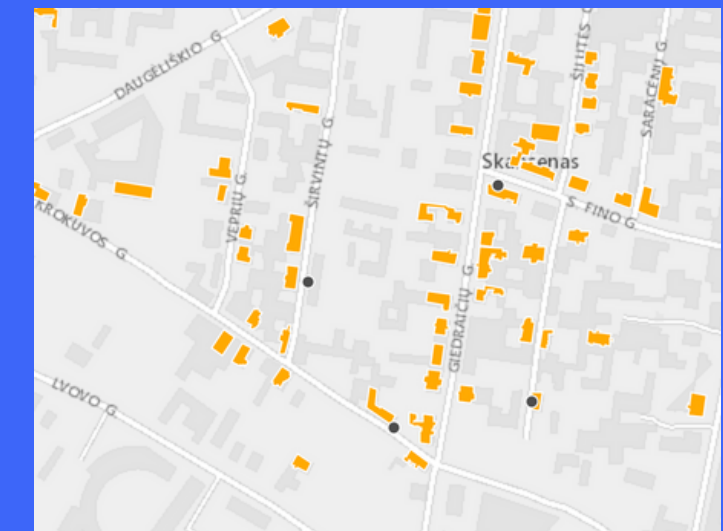
[2017 - Kartu su NoArchitects ir Laimikis.lt bendruomenė suformulavo ir pateikė savivaldybei prašymą steigti dvi viešąsias erdves \(Drakono pieva, Šnipiškių skveras\)](#)

[2021 - Vilniaus miesto savivaldybės užsakymu atlikta Šnipiškių urbanistinė studija, PUPA \(Tadas Jonauskis, Rūta Vitkutė, Viltė Bakšytė, Justina Muliulytė\).](#)

Atlikta išsami Šnipiškių analizė ir pasiūlyta urbanistinė plėtros strategija, leidžianti išlaikyti unikalų rajono charakterį, balansą tarp miesto ir gamtos bei užtikrinti darnios plėtros principus.

Šnipiškių urbanistinė studija (2021)

Interaktyvus žemėlapis: Senosios Šnipiškių dalies charakterį sudarantys kultūriniai objektai (2017)

Teritorijos tarp Geležinio Vilko, Žalgirio, Kalvarijų g. ir Neries upės raidos programa (2005)

PAVELDAS

1992 - Šnipiškių rajono natūrinė paminkloauginė ekspertizė

1997-2000 - Vilniaus senamiesčio statinių vertybinis inventorizavimas

2001-2004 - Vilniaus Šnipiškių rajono vertybinis inventorizavimas (paruošiamieji darbai ir anketos)

2004 - Medinės architektūros paveldo apsaugos strategijos metmenys

2005 - Medinių pastatų ir jų kompleksų (grupių) apsaugos pirmaeilių darbų programa

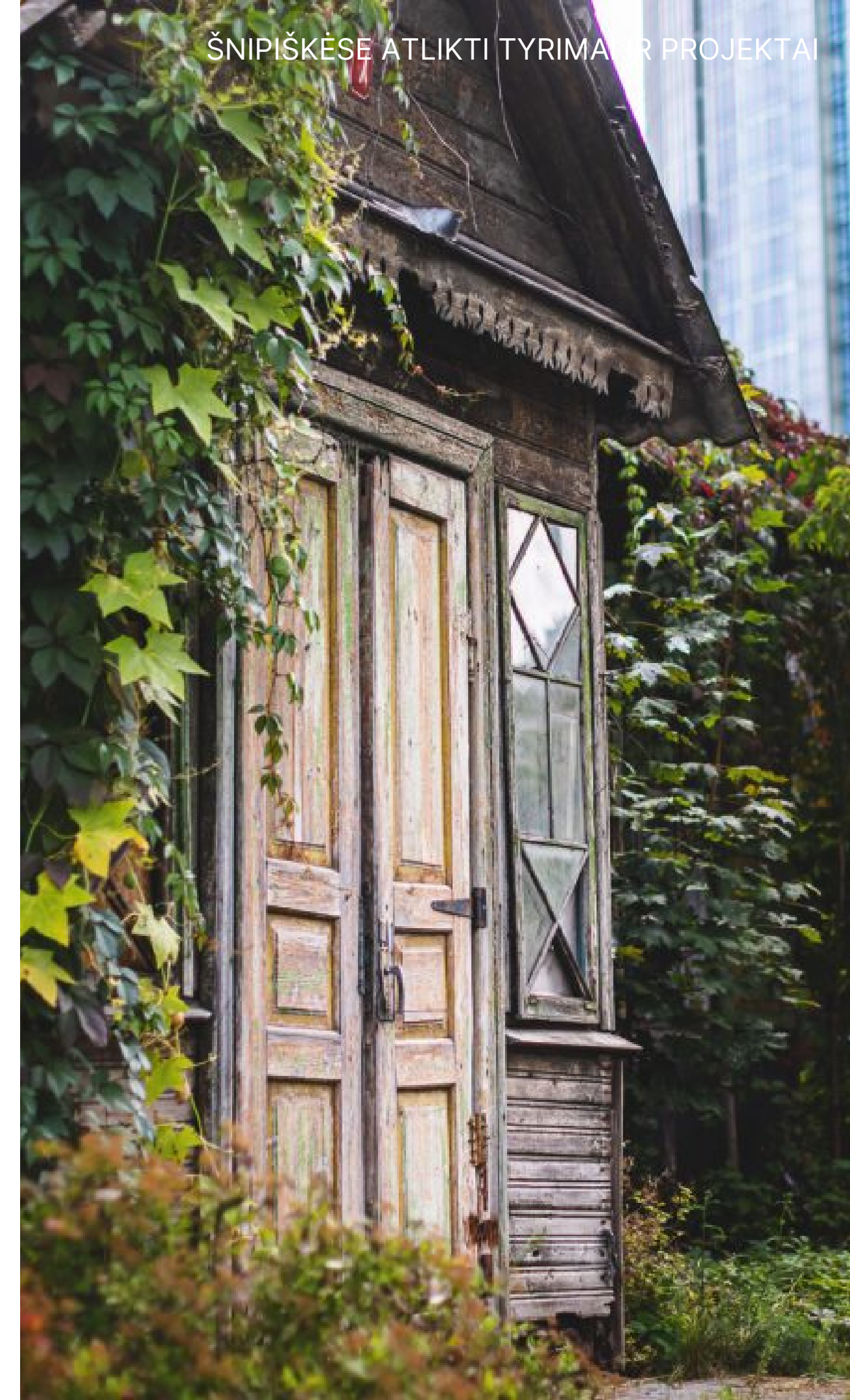
2006 - Vilniaus miesto savivaldybės tarybos sprendimas dėl medinės architektūros paveldo apsaugos strategijos įgyvendinimo programos tvirtinimo 2006 m. balandžio 26 d. Nr. 1-1117

2006 - Šnipiškių kultūrinio draustinio organizacinio-teisinio-finansinio modelio parengimo galimybių studija

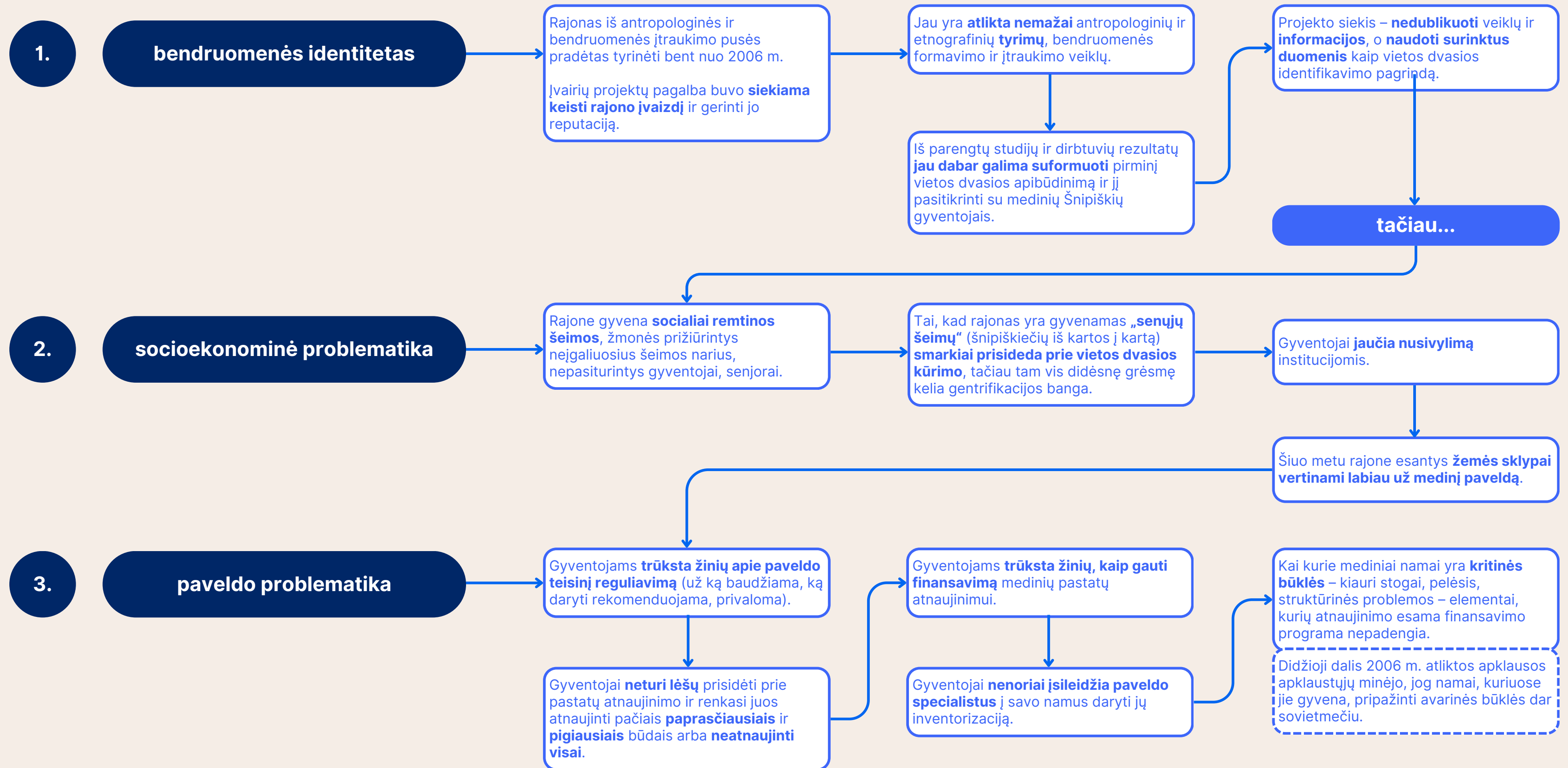
2009 - patvirtintas Šnipiškių nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialusis planas (Skansenas)

2024 - Antropologinis medinio paveldo tyrimas (University of Turku, Norwegian University of Science and Technology, Laimikis.lt, VilniusTECH). „Medinių namų istorijos: Šiaurės ir Baltijos šalių istorinių būstų gyventojų žiediniai įgūdžiai ir gyvenimo būdo pasakojimai“ (WoodiSH, Nordic Council of Ministers).

Planuojamas rezultatas: vieša duomenų bazė, skirta Šnipiškių ir kitų Baltijos jūros regiono medinių rajonų nematerialiam paveldui.

MEDINIŲ ŠNIPIŠKIŲ PROBLEMŲ MEDIS

1.

BENDRUOMENĖS IDENTITETAS

Rajonas iš antropologinės ir bendruomenės įtraukimo pusės pradėtas tyrinėti bent nuo 2006 m.

Įvairių projektų pagalba buvo **siekama keisti rajono įvaizdį** ir gerinti jo reputaciją.

Jau yra **atlikta nemažai** antropologinių ir etnografinių **tyrimų**, bendruomenės formavimo ir įtraukimo veiklų.

Iš parengtų studijų ir dirbtuvių rezultatų **jau dabar galima suformuoti** pirminį vietos dvasios apibūdinimą ir jį patikrinti su medinių Šnipiškių gyventojais.

Projekto siekis – **nedublikuoti** veiklų ir **informacijos**, o **naudoti surinktus duomenis** kaip vietos dvasios identifikavimo pagrindą.

tačiau...

2.

SOCIOEKONOMINĖ PROBLEMATIKA

Rajone gyvena **socialiai remtinios šeimos**, žmonės prižiūrintys neįgaluosius šeimos narius, nepasiturintys gyventojai, senjorai.

Tai, kad rajonas yra gyvenamas „**senųjų šeimų**“ (šnipiškiečių iš kartos į kartą) **smarkiai prisideda prie vietos dvasios kūrimo**, tačiau tam vis didesnę grėsmę kelia gentifikacijos banga.

Gyventojai **jaučia nusivylimą** institucijomis.

Šiuo metu rajone esantys **žemės sklypai vertinami labiau už medinį paveldą**.

3.

PAVELDO PROBLEMATIKA

Gyventojams **trūksta žinių apie paveldo teisinį reguliavimą** (už ką baudžiama, ką daryti rekomenduojama, privaloma).

Gyventojai **neturi lėšų** prisidėti prie pastatų atnaujinimo ir renkasi juos atnaujinti pačiais **paprasciausiai ir pigiausiai** būdais arba **neatnaujinti visai**.

Gyventojams **trūksta žinių, kaip gauti finansavimą** medinių pastatų atnaujinimui.

Gyventojai **nenoriai įsileidžia paveldo specialistus** į savo namus daryti jų inventorizaciją.

Kai kurie mediniai namai yra **kritinės būklės** – kiauri stogai, pelėsis, struktūrinės problemos – elementai, kurių atnaujinimo esama finansavimo programa nepadengia.

Didžioji dalis 2006 m. atliktos apklausos apklaustųjų minėjo, jog namai, kuriuose jie gyvena, pripažinti avarinės būklės dar sovietmečiu.

PROJEKTO TIKSLAI IR REZULTATAI

MŪSŲ ROLĖ

Tarpininkai tarp bendruomenės ir savivaldybės

Architektūrinė, vizualiai ir paprastai perteikta teisinė ir kita informacija

PROJEKTO TIKSLAI

Medinių Šnipiškių gyventojų įgalinimas finansiniais ir techniniais aspektais

Medinės architektūros paveldo ir apsaugos sąmoningumo skatinimas

Užtikrinti, kad atsirastų gerieji medinės architektūros atnaujinimo pavyzdžiai Šnipiškėse

PROJEKTO REZULTATAI

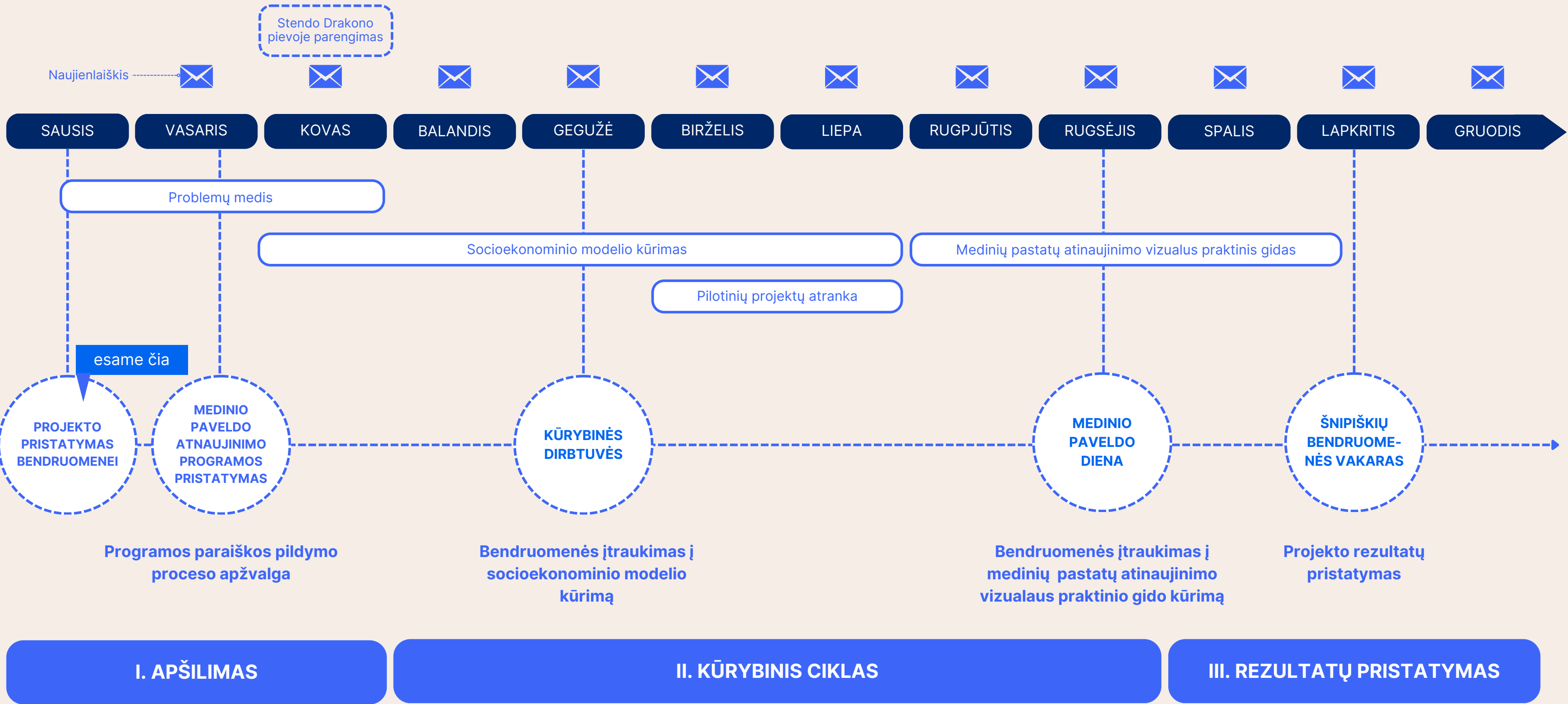
1. Medinių Šnipiškių socioekonominio įgalinimo modelis

2. Medinių pastatų atnaujinimo vizualus praktinis gidas

3. Atrinkti du pilotiniai projektai – viešas ir privatus mediniai pastatai

PROJEKTO LAIKO JUOSTA

SAUSIO - GRUODŽIO MĖN.

BLUMA

Jei turite klausimų, pasiūlymų ar
komentarų nagrinėjamiems
klausimams, susisiekite:

info@bluma.lt

WWW.BLUMA.LT